گزارش تفصیلی «ایران» از الگوهای رفتاری گروهک های تجزیه طلب

علیه تمامیت ایران

دیدگاه

امیرفرشباف
روزنامه نگار

مسـأله آسـیب دیـدن وحـدت سـرزمینی ایران و جدا شدن مناطقی از آن، موضوعـی اسـت کـه منحصراً مرتبط به انقلاب اسـلامی نبوده بلکه از زمـان تشـکیل هویت ملـی جدید ایـران، یعنی پس از صفویه - که مقارن بـا شـروع دوران تجدد در غـرب بود - تاکنون همـواره به عنـوان راهبردی ثابت توسـط دشـمنان ایران در ادوار مختلف پیگیری شـده اسـت. با این حال، پدیـده «تجزیه‌طلبی» پدیده‌ای مـدرن و بـا رخدادهـای پیشـامدرن است.

اگـر بخواهیـم سـه دوره تاریخـی قاجاریه، پهلوی و جمهوری اسـلامی را با هم مقایسـه کنیم، خواهیم دید که در دوران حاکمیـت قاجـار و جدایی مناطقی از شـرق و شمال غرب ایران، آنچـه تعیین‌کننـده بـوده، دخالـت نیروهای بیگانه ماننـد انگلیس بود و نه تنهـا محرک داخلـی قابل توجهی برای تجزیه وجود نداشـته است بلکه مردم آن نواحی قلباً مخالف جدایی از ایـران بودنـد. اصلی‌تریـن نیروی بیگانه بـرای تجزیه مناطقـی از غرب و شـمال غرب و حتی شـمال شـرق ایـران، دولـت روسـیه در دوره‌هـای تـزاری و اتحـاد جماهیـر شـوروی بـود، به بیـان دیگر، اقـوام کردزبان، آذری‌زبـان و ترکمن، سـه قوم هدف دولت‌های تزاری و کمونیسـتی روسیه بودند کـه گاهی بـا جنـگ و گاهی با ابزارهـای نـرم فرهنگـی و اجتماعی سـعی می‌کردند این اقوام را به سـوی خودمختـاری و جدایـی از سیسـتم مرکزی تحریـک کنند.

دولت انگلسـتان نیز به طور سـنتی روی دو منطقه خوزستان و بلوچستان متمرکز بود. پس از فروپاشی شوروی و نظـام تک‌قطبـی، بازیگـران حامی تجزیه‌طلبـی در ایـران نیـز تغییـر کردند؛ دولت‌های امریکا، حزب بعث عراق، ارتجاع عـرب منطقه، انگلیس و رژیم صهیونیسـتی هر یک به نوعی و بنا بـه اهدافی پیگیـر تحریک اقوام مسـتقر در مرزهای ایـران بوده‌اند.

عـلاوه بـر قاجـار در دوران پهلـوی اول و دوم نیـز بخش‌هایـی از کشـور ازجملـه مناطـق قره‌سـو و آرارات در آذربایجان و دشت ناامید در سیستان و بلوچستان و جزیره بحرین از کشور جدا شـدند؛ تفاوت ایـن دوره با دوره پیش از خود در این اسـت که در دوره پهلـوی ایـن مناطـق بـدون درگیری نظامـی با نیروهـای بیگانـه و کاملاً با رضایت شـاهان پهلوی جدا شـدند. نکته دیگر در خصـوص دوران پهلوی اینکه همـان گونه کـه صورتی ناقص از تجددطلبـی براسـاس الگوهـای غربـی و ناسیونالیسـم ضداسـلامی در کشـور پدیـد آمد، همزمـان نطفه «تجزیه‌طلبـی» بـه معنـای حقیقـی و مـدرن آن نیـز در همیـن دوره شـکل گرفـت و اقوامی پرچـم تجزیه برافراشـتند کـه بـا سـرکوب دولت مرکـزی همچـون آتش زیر خاکسـتر پنهان شـدند.

به بیان دیگـر باید گفت تجزیه‌طلبی، مفهومـی متعلـق بـه جهـان مدرن اسـت که گروه‌هایی برحسب عواملی همچـون خـاک (سـرزمین) و خون (نـژاد) مدعی اسـتقلال می‌شـوند. یکی از بسـترهای رویش و گسـترش نیروهای تجزیه‌طلب، مواقع سسـتی و فترت حکومت مرکزی یا در هنگامه منازعـات داخلـی اسـت. عظمـت انقـلاب اسـلامی زمانـی قابـل درک اسـت که به این حقیقـت توجه کنیم کـه نه تجـاوز نظامی، نه فعـال کردن گسـل‌های قومیتـی، نه اغتشاشـات داخلی و نه حمایت مالی و تسلیحاتی از نیروهـای ضدانقـلاب مسـلح در مناطق مرزی، هیـچ یک باعث تجزیه کشور نشـده است.

ساختار عملیاتی گروهک‌های تجزیه‌طلب

اگـر سـاختار عملیاتـی گروهک‌های تجزیه‌طلـب را بخواهیـم ترسـیم کنیـم بایـد مجموعـه‌ای از قطعـات تشـکیل‌دهنده ایـن مجموعـه را در کنـار یکدیگـر ملاحظـه کنیـم؛ این سـاختار شـامل ابزارهـای سـخت تجزیه‌طلبـی، شـیوه‌های متنـوع عملیاتـی، گفتمـان ایدئولوژیـک یـا جنبه‌هـای نرم‌افزاری و نهایتاً نسـبت میان قطعات این مجموعه می‌شـود: گروه‌هـای تجزیه‌طلـب کـه گفتـه شـد اغلـب در مناطـق مـرزی فعال هسـتند، بـه لحـاظ سـخت‌افزاری عمدتـاً از اسـلحه سـبک (اعـم از خـودکار و نیمه‌خـودکار) و بعضـاً نیمه سـنگین، ادوات انفجـاری مانند نارنجـک و تجهیـزات ارتباطی نسـبتاً پیشـرفته خارجـی اسـتفاده می‌کننـد. صـورت کلـی عملیاتـی ایشـان نیز بـه طـور عمـده ناظر به اقداماتـی همچـون حمـلات ایذایی به پاسـگاه‌های مرزی، تـرور مقامات محلی (شـامل نماینـدگان مجلس، فرماندهان انتظامی، سـپاه، بسـیج، فرمانداران و قضـات و...)، حمله به تأسیسـات حیاتـی اقتصـادی مانند انفجـار در خطـوط لوله نفـت و گاز، ایجاد راه‌بندان و ارعاب شـهروندان، کمیـن در معابـر نیروهـای نظامـی از طریـق تیرانـدازی یـا اسـتفاده از مین‌هـای کنـار جـاده‌ای و تله‌های انفجاری اسـت. البتـه همان‌طور که گفته شـد ایـن صورت کلـی عملیات مسـلحانه گروه‌هـای تجزیه‌طلـب بـود و با بررسـی دقیق‌تـر و جزئی‌تر مصادیـق اقدامـات ایـن گروهک‌ها قطعاً تنـوع عملیاتـی بیشـتری تشـخیص داده خواهد شـد؛ تنوع‌ها و گوناگونی‌هایی کـه می‌تواند برآمده از تفاوت‌هـای جغرافیایـی و عوامـل طبیعی یا حتـی فرهنگی و نیز عوامل خارجـی و بیرونـی باشـد. بـه طـور مثـال با بررسـی تطبیقی شـیوه‌های کمین‌گذاری جندالله در بلوچسـتان در دهـه ۸۰ و مقایسـه با شـیوه‌های گروهـک دموکرات در اوایـل انقلاب و سـایر گروه‌هـای تروریسـتی در کردسـتان ملاحظـه خواهـد شـد کـه عوامـل طبیعـی مانند پوشـش گیاهی یا موقعیت کوهسـتانی چقدر در تعییـن فـرم عملیات مؤثـر بوده و بـا مناطـق پسـت و بیابانـی کاملاً متفاوت و متباین است. میدان توزیع اسـلحه گرم در مناطق مـرزی در کنار میـزان تبلیـغ رسـانه‌ها و کانال‌های ضدانقلاب در جهت آموزش ساخت و استفاده از اقسام سلاح در این نواحی یک دلالـت مرکـزی دارد و آن طراحی و برنامه‌ریـزی دشـمن بـرای مسـلح کردن تمام اقوام مرزی کشـور اسـت. اختلافی که هسـت در عدد کشفیات اسـت، وگرنه نیروهای امنیتی در تمام نوارهای شـرقی و غربی مـرزی و چند استان مهم مرکزی کشور (حداقل ۱۷ اسـتان) درگیر مبارزه با قاچاق و توزیع اسـلحه بوده و هسـتند.

نرم‌افزار تجزیه‌طلبی

امـا بـه لحـاظ گفتمانـی و نرم‌افزاری بایـد به عواملی اشـاره کرد کـه از یک سـو تعیین‌کننـده الگـوی رفتـاری و عملیاتـی این گروهک‌هـا و جریان‌ها هسـتند و از سـوی دیگر، هم پیوند و هم تمایـز ایـن احـزاب و گروه‌ها نیز بـه آن عوامل وابسـته اسـت. در کنار توجـه به عوامـل نرم تشـکیل هویت تجزیه‌طلبـی، از نقـش ابـزار رسـانه برای تحقق اهداف اشـرار تجزیه‌طلب نبایـد بـه سـادگی گذشـت. در طول تاریخ معاصر ایـران، چپ‌گرایی (اعم از مارکسیسـم-لنینیسـم متقـدم و چپ پسـت مدرن فرانسـوی) در کنار گرایش‌هـای ناسیونالیسـتی قومـی، یکـی از اصلی‌تریـن محمل‌هـای نرم تجزیه‌طلبـی بوده‌انـد کـه اندیشـه گسسـت از مرکـز را بازتولیـد و تسـهیل کـرده و می‌کنند. عـلاوه بـر ظرفیت‌سـنجی فکـری تجزیه‌طلبـی باید به توان رسـانه‌ای ایـن جریان‌ها و مهم‌تریـن مصادیـق آن نیـز اشـاره کـرد؛ وب سـایت ها، کانال ها و صفحاتـی ماننـد کمپیـن فعالیـن بلـوچ، مـزاران گمنـام بلوچسـتان و حـال وش (بـا مدیریـت شـیراحمد شـیرانی) مهم‌ترین مراجع خبرسازی ضدانقلاب در بلوچستان هستند، اما در خصوص مناطق کردنشـین باید به شـبکه چندرسـانه‌ای هه‌نگاو مستقر در نـروژ و اقلیم کردسـتان به عنوان یکـی از اصلی‌تریـن منابـع خبـری ضدانقـلاب و سـازمان‌های حقـوق بشـری ضدایرانی اشاره کرد، همچنین ناسیونالیسـم کردی وابسته به حزب آزادی کردسـتان (پـاک)، کولبر نیوز و حسـاب‌های مجازی عبـدالله مهتدی (دبیرکل حزب کوملـه) دیگر ابزارهای تصویرسـازی تجزیه‌طلبان غرب کشور هستند.

یکـی از تورهـای مهم سـرویس‌های بیگانه، مصـادره ظرفیت خبررسـانی محلی و سوءاستفاده از نیروی انسانی بومـی بـرای تولیـد و تهیـه خـوراک خبـری و حتـی جاسوسـی از نواحی مرزی اسـت. پس از تشـکیل شـبکه زنجیره‌ای - عملیاتی «جوانان محلات» توسط جریان نفاق، ملاحظه می‌شود کـه ایـن شـبکه نـه فقـط در نواحی مرکـزی، بلکـه بـه طـور پیوسـته در شـهرهای مرزی نیـز فعال بـوده و در حـال تثبیت جای پای خـود از طریق عضوگیری تشکیلاتی و کنش رسانه‌ای اسـت. بـا تأسـیس و گسـترش این تشـکیلات، تـوان نـرم منافقیـن در توان نـرم تجزیه‌طلبی ضرب شـده و نیروی مضاعفی ایجاد شـد که توسط سـازمان‌های بین‌المللـی ضدایرانـی و رسـانه‌های مرجـع ضدانقـلاب هم پشـتیبانی می‌شـود. کلیدواژه و محور عملیات روانی این رسـانه‌ها بازنمایی انگاره «سـرکوب سیسـتماتیک قومی و مذهبـی اقلیت‌هـا و اقوام توسـط جمهـوری اسـلامی» اسـت کـه بـا پشـتیبانی رسـانه‌ای اکثر جریان‌های ضدانقـلاب صـورت می‌گیرد. رسـوخ اوهـام تجزیه‌طلبانـه در اذهـان برخـی اهالـی نواحـی مـرزی، غیراز محرک‌هـای خارجـی، قطعـاً دارای بسـترهای داخلـی نیـز اسـت؛ ذات سیسـتم حکمرانی شبه‌مدرن پهلوی، بـا بـه رسـمیت نشـناختن تکثرات فرهنگـی، انحـلال کثرت‌هـای قومی و زبانـی در فرهنگ مرکزی و سـرکوب خـرده فرهنگ‌هـا و رسـوم محلـی، یکی از بسـترهای تاریخـی بروز چنین گرایش‌هایی بـوده اسـت. جمهوری اسـلامی با اینکه در تغییـر ریل‌گذاری فرهنگی و نزدیک‌سـازی اقوام به مرکز موفق‌تـر از پهلوی بـوده، اما ملاحظه می‌شـود در برهه‌هایی که رویکردهای توسعه محور غربی بر حکمرانی کشور سیطره داشته، توفیق چندانی حاصل نشد.

به رسـمیت شـناختن و اعتباربخشی بـه جوانـب فرهنـگ محلـی و قومی و اعطـای حـس خویشـی به اقـوام، خصوصـاً اقـوام مـرزی درکنـار توجه و بازتـاب رسـوم و آیین‌هـای ملـی، تاریخـی و مذهبـی قومیت‌ها ازجمله نمودهای توفیـق در تغییر ریل‌گذاری فرهنگی دولت سـیزدهم در خصوص اقوام بوده اسـت.

> اما به لحاظ گفتمانی و نرم‌افزاری باید به عواملی اشاره کرد که از یک سو تعیین‌کننده الگوی رفتاری و عملیاتی این گروهک‌ها و جریان‌ها هستند و از سوی دیگر، هم پیوند و هم تمایز این احزاب و گروه‌ها نیز به آن عوامل وابسته است. در کنار توجه به عوامل نرم تشکیل هویت تجزیه‌طلبی، از نقش ابزار رسانه برای تحقق اهداف اشرار تجزیه‌طلب نباید به سادگی گذشت. در طول تاریخ معاصر ایران، چپ‌گرایی (اعم از مارکسیسم-لنینیسم متقدم و چپ پست مدرن فرانسوی) در کنار گرایش‌های ناسیونالیستی قومی، یکی از اصلی‌ترین محمل‌های نرم تجزیه‌طلبی بوده‌اند که اندیشه گسست از مرکز را بازتولید و تسهیل کرده و می‌کنند

> یکی از تورهای مهم سرویس‌های بیگانه، مصادره ظرفیت خبررسانی محلی و سوءاستفاده از نیروی انسانی بومی برای تولید و تهیه خوراک خبری و حتی جاسوسی از نواحی مرزی است. پس از تشکیل شبکه زنجیره‌ای -عملیاتی «جوانان محلات» توسط جریان نفاق، ملاحظه می‌شود که این شبکه نه فقط در نواحی مرکزی، بلکه به طور پیوسته در شهرهای مرزی نیز فعال بوده و در حال تثبیت جای پای خود از طریق عضوگیری تشکیلاتی و کنش رسانه‌ای است. با تأسیس و گسترش این تشکیلات، توان نرم منافقین در توان نرم تجزیه‌طلبی ضرب شده و نیروی مضاعفی ایجاد شد که توسط سازمان‌های بین‌المللی ضدایرانی و رسانه‌های مرجع ضدانقلاب هم پشتیبانی می‌شود

ابزارهای سخت و نرم گروهک های تجزیه طلب مرزی

مهم ترین گروهک های تجزیه طلب کرد

نام گروهک	سال تأسیس	مشرب ایدئولوژیک	پشتیبانی خارجی	افراد تأثیرگذار	اهداف	اقدامات مهم
حزب دموکرات کردستان ایران (حدکا)	۱۳۲۴	سوسیالیسم، ناسیونالیسم محلی	شوروی، رژیم صهیونیستی، محافظه کاران امریکا	قاضی محمد، مصطفی بارزانی، حاجی بابا شیخ، مصطفی هجری، عبدالرحمان قاسملو	جدایی مناطق کردنشین ایران و ایجاد جمهوری خودمختار کردی، رسمیت بخشی به زبان کردی در ایران	ایجاد جمهوری مهاباد به فرمان استالین در ۱۳۲۴، درگیری با حزب کومله در دهه ۶۰، انشعاب بخشی با عنوان حزب دموکرات کردستان (حدک)، اتحاد مجدد در مرداد ۱۴۰۱ و یکماه پیش از اغتشاشات ایران
حزب کومله	۱۳۴۸	چپ لنینیستی - مائوئیستی	شوروی، حزب بعث عراق، اقلیم کردستان	محمدحسین کریمی، فؤاد مصطفی سلطانی، عبدالله مهتدی (دبیرکل فعلی)	تمرکز روی اصناف محلی و تحریک آنان به نافرمانی مدنی، تبلیغ استفاده از سلاح برای رسیدن به اهداف تجریه طلبانه	علنی کردن فعالیت مسلحانه پس از انقلاب و همراهی با حزب دموکرات علیه نیروهای مرکزی، نزاع مسلحانه با حزب دموکرات، وارد کردن زنان در شاخه نظامی، انشعاب شاخه علیزاده از شاخه مازوجی، فعالیت در آشوب ۱۴۰۱
حزب آزادی کردستان (پاک)	۱۳۸۵	ناسیونالیسم کردی، ضدیت با ایرانگرایی	اقلیم کردستان،	حسین یزدان پناه	تجزیه ایران و خودمختاری از ایران،	حمله مسلحانه به خودروی نماینده کرمانشاه در مجلس شورای اسلامی، حمله به پاسگاه های انتظامی، حمله به مقرهای ارتش، مشارکت با نیروهای پیشمرگه در جنگ با داعش
حزب حیات آزاد کردستان (پژاک)	۱۳۸۲	سوسیال دموکرات و گرایش های جدید چپ، اسلام ستیزی، ناسیونالیسم نژادی و تقرب به صهیونیسم، آپوئیسم (آپو لقب عبدالله اوجالان است و به معنای سرسپردگی به اوست)	حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک)، آلمان، امریکا، اسرائیل	عبدالرحمن حاجی احمدی، سیامند معینی و زیلان وژین (رهبری مشترک پژاک پس از حاجی احمدی)	برهم زدن تمرکز امنیتی جمهوری اسلامی، از بین بردن موازنه سیاسی از طریق اقدامات خشونتبار، ایجاد موازنه وحشت با هدف تضعیف صنعت گردشگری، فشار به اصناف کرد برای مقابله با ایران	حمله به یک پاسگاه مرزی در حومه مریوان در سال ۱۳۹۰، ترور نیروهای محلی مخالف و اقدامات ضدانسانی مانند ربایش و مثله کردن جسد تاج الدین میرزایی، تیرباران کوهسار فاتحی کارمند هلال احمر در کامیاران و...

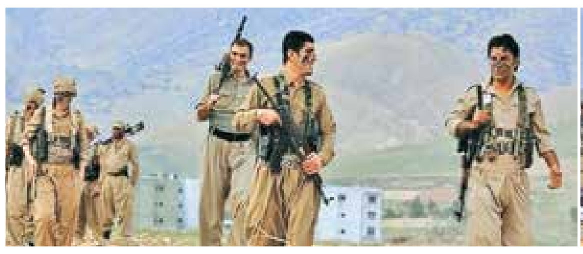

مهم ترین گروهک های تجزیه طلب عرب

نام گروهک	سال تأسیس	مشرب ایدئولوژیک	پشتیبانی خارجی	افراد تأثیرگذار	اهداف	اقدامات مهم
جبهه دموکراتیک خلق عرب اهواز (الجبهه الدیمقراطیه الشعبیه للشعب العربی الاحوازی)	۱۳۴۰	ناسیونالیسم عربی متأثر از جمال عبدالناصر (خلق عرب برآمده از جبهه التحریر است)	دولت صدام	محمود مزرعه (مشهور به صالح ابوشریف)	از بین بردن بسترهای فرهنگی غیرعربی، زمینه سازی برای ایجاد درگیری نظامی با عراق، تجزیه خوزستان	انفجار خطوط لوله نفت ماهشهر در تیر ۱۳۵۸، پرتاب نارنجک به خانه ها و آتش زدن آنها در ۳۰ خرداد ۱۳۵۸، قطع برق شهر،
حرکه النضال العربي لتحریر الأحواز (الاحوازیه)	۱۳۸۰	ملی گرایی عربی	عربستان سعودی، دولت های اروپایی (دانمارک و بلژیک)	احمد نیسی، حبیب اسود	دامن زدن به فضای ناامنی در خوزستان و تشکیل عربستان بزرگ	حمله تروریستی به رژه نیروهای مسلح در اهواز در ۳۱ شهریور ۱۳۹۷، انفجار خطوط لوله نفت خوزستان در چند نوبت، حمله به پاسگاه انتظامی اهواز در ۱۳۹۶

مهم ترین گروهک های تجزیه طلب پان ترک

نام گروهک	سال تأسیس	مشرب ایدئولوژیک	پشتیبانی خارجی	افراد تأثیرگذار	اهداف	اقدامات مهم
فرقه دموکرات آذربایجان	۱۳۲۴	چپ گرایی وابسته به حزب کمونیست شوروی، مخالفت با ناسیونالیسم تمرکزگرا و متأثر از فاشیسم	دولت عثمانی، رژیم صهیونیستی، ترکیه، شوروی، جمهوری آذربایجان	سید جعفر پیشه وری، میرجعفر باقرأف	هویت زدایی از فرهنگ و تمدن ایرانی، تحریف و مصادره تمدن ایران به نام هویت جعلی، تحریک اقوام آذری زبان	تشکیل حکومت خودمختار آذربایجان توسط فرقه دموکرات به دستور استالین
جنبش آزادی بخش ملی آذربایجان جنوبی (جاماح)	۱۳۷۰	ملی گرایی قومی	رژیم صهیونیستی، امریکا، ترکیه، جمهوری آذربایجان	ابوالفضل ایلچی بیگ (حامی سیاسی تجزیه طلبان)، پیروز دیلنچی، محمودعلی چهرگانی	الحاق بخش آذربایجان ایران به جمهوری آذربایجان با عنوان آذربایجان واحد	ایجاد اغتشاش از طریق توهین به مقدسات، سردادن شعارهایی مانند «خلیج عربی» و «الاحواز» و پخش پوستر و شبنامه همزمان با اعتراضات آب در خوزستان در تابستان ۱۴۰۰
جنبش بیداری ملی آذربایجان جنوبی (گاموح)	۱۳۸۰	پان ترکیسم، راست افراطی	دولت امریکا، پارلمان اروپا، ترکیه، جمهوری آذربایجان	ابوالفضل ایلچی بیگ (حامی)، محمودعلی چهرگانی، محمدرضا لقایی	جدایی آذربایجان از خاک ایران	هدایت تظاهرات به نشانه اعتراض به انتشار یک کاریکاتور موهن در یکی از روزنامه های رسمی کشور، توهین به مقامات ارشد حکومت و مقدسات هویت شیعی، انتشار شبنامه علیه حاکمیت مرکزی، سردادن شعارهای تجزیه طلبانه در استادیوم های ورزشی، هتک حرمت بزرگان تاریخ ایران

گروهک های مسلح بلوچ

نام گروهک	سال تأسیس	مشرب ایدئولوژیک	پشتیبانی خارجی	افراد تأثیرگذار	اهداف	اقدامات مهم
جندالله	۱۳۸۲	آموزه های سلفی، ملی‌گرایی بلوچی، تأثر از القاعده	سرویس های خارجی مانند سی آی ای امریکا، موساد اسرائیل، ام آی ۶ انگلیس، ناتو، ارتجاع عرب منطقه	عبدالمالک ریگی، عبدالحمید ریگی	برهم زدن تمرکز امنیتی نظام، تخریب راهبرد ابتکاری امنیت پایدار سردار شوشتری در بلوچستان	جنایت تاسوکی در ۱۳۸۴، حمله به پاسگاه مرزی گدار ناهوک، کمین به کاروان سپاه و انتظامی در چند مرحله که به شهادت و گروگانگیری مسئولان و مردم عادی منجر شد، ترور معاون دادگستری سراوان، حمله تروریستی به مسجد علی بن ابیطالب زاهدان، حمله تروریستی و به شهادت رساندن سردار نورعلی شوشتری
جیش العدل	۱۳۹۱	تداوم جندالله	دولت امریکا، سرویس موساد	محمدظاهر نارویی (مستعار: صلاح الدین فاروقی)	ایجاد ناامنی در منطقه، فشار بر ریش سفیدان و چهره های تأثیرگذار برای موضع گیری علیه نظام	حمله به گشت انتظامی در سراوان در ۱۳۹۲، حمایت از معارضه سوریه علیه بشار اسد، ربودن ۵ مرزبان ایرانی در مرز پاکستان، حمله انتحاری به کاروان سپاه
حزب مردم بلوچستان	۱۳۸۲	تداوم «سازمان دموکراتیک مردم بلوچستان» با ریشه چپ، ملی گرایی قومی، سکولاریسم، نزدیک به ارتش آزادی بخش بلوچستان مستقر در پاکستان	دولت امریکا، رژیم صهیونیستی	رحیم بندوئی، ناصر بلیده ای	اتخاذ رویکردهای حقوق بشری برای فشار علیه حاکمیت با القای کلیدواژه های سرکوب سیستماتک و تبعیض دینی و قومی، تلاش برای ائتلاف با گروهک های تجزیه طلب سایر اقوام، تطهیر مجرمان تبهکار و قاچاقچیان مواد مخدر با عناوین حقوق بشری، زمینه سازی برای حمله مسلحانه به اماکن و نیروهای حاکمیتی	ائتلاف با ضدانقلاب کردی در اغتشاشات ۱۴۰۱؛ هرچند که این ائتلاف منجر به موضع گیری برخی احزاب کردی علیه این حزب بلوچی شد، تحریک و جهت دهی به آشوب زاهدان

گروهک های مسلح ترکمن

نام گروهک	سال تأسیس	مشرب ایدئولوژیک	پشتیبانی خارجی	افراد تأثیرگذار	اهداف	اقدامات مهم
خلق ترکمن (کانون فرهنگی و سیاسی خلق ترکمن)	۱۳۵۷	لنینیسم-میلیتاریستی-دهقانی (نزدیک به چریک های فدایی خلق)	دولت شوروی	فرخ نگهدار، ستاد خلق ترکمن: شیرمحمد درخشنده توماج، عبدالحکیم مختوم، محمد واحدی و حسین جرجانی	برقراری نظم کمونیستی و جدایی از سیستم مرکزی	راه اندازی دو غائله مسلحانه در ۶ فروردین ۱۳۵۸ و بهمن ۱۳۵۹

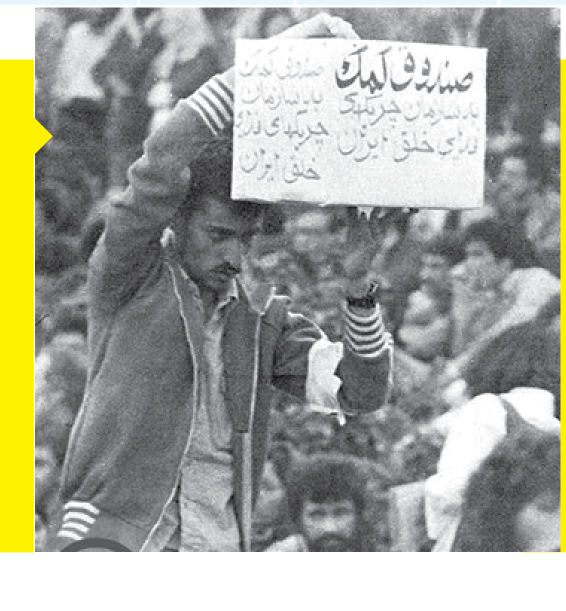

شرح عکس

چریک های فدایی خلق، از مهم ترین عوامل پشتیبانی از حرکت جدایی‌طلبانه گروهک خلق ترکمن بودند.
چریک های فدایی تحت پوشش عناوین محلی و بومی مثل ستاد خلق ترکمن، ستاد خلق عرب، ستاد خلق بلوچ و شوراهای دهقانی، قصد داشتند در منطقه ترکمن‌صحرا، کردستان، آذربایجان و بلوچستان، جمهوری هایی مشابه ترکمنستان شوروی با مرام کمونیستی ایجاد کنند. در این راستا سازمان چریک های فدایی خلق با همکاری ستاد خلق ترکمن، دو غائله مسلحانه را در گنبد و ترکمن‌صحرا راه انداختند که البته با شکست مواجه شد و بعد هم برخی از سران این گروهک به خارج از کشور فرار کردند و برخلاف شعارهایشان ـ که خود را دشمن امپریالیسم معرفی می کردند ـ به کشورهای انگلستان، فرانسه، امریکا و آلمان پناهنده شدند.